

Sammanställning av grupparbeten om Klimatriksdagens utskott

UTSKOTT KLIMATPOLITISKA MÅL OCH LAGAR

Vilka områden bör utskottet arbeta med?

Två principer bör vara vägledande för utskottets arbete:

- dels Parisagendans ambition om global medeltemperaturhöjning på max 2 grader och så nära 1,5 som möjligt.
- dels rättvisa och jämlikhet – dvs alltid beakta maktfrågan när vi talar om ansvar (det bör också inkludera ett jämställdhetsperspektiv – Ingers kommentar).

A. TVÅ AV DE VINNANDE MOTIONERNA INGÅR I UTSKOTTETS ANSVAR:

- **Basera Sveriges klimatlag på en koldioxidbudget för 2-gradersmålet**
 - Och minst 10 % utsläppsminskningar per år inklusive konsumtionsutsläpp utomlands.
 - Sverige tar sitt historiska och globalt rättvisa ansvar.
- **Riksdagen kompletterar klimatlagen med att alla kommuner och regioner ska anta koldioxidbudgeter med årliga utsläppsminskningar på minst 10 %**
Exempelvis nya majoriteten i Stockholms stad har kommit överens om att anta en koldioxidbudget som vi behöver hålla koll på.
CEMUS Uppsala (underlag för både Sverige och från t.ex. Järfälla) och Kevin Andersson viktiga samarbetspartners.

B. NATIONELLT (ev region o lokalt beroende på ev samarbetsmöjligheter)

- Följa vad som händer med klimatlagen och beslutade åtgärder – tillräckliga åtgärder i den kommande regeringens regeringsförklaring, ev granskning av budgetar, klimatpolitiska rådets rapport i början av 2019, klimatpolitiska rådets rapport i början av 2019, klimathandlingsplan under 2019.
- Kräva skärpning av målsättningar från ca 6 % till 10 % per år och basera lag o åtgärder på en koldioxidbudget (ev inkludera mål i klimatlagen?).
- Kräva att konsumtionsutsläpp ingår i utsläppsminskningarna på minst 10 % per år.
- Kräva att klimatlagen genomsyrar alla politikområden som gemensamt – klimatperspektiv och helhetssyn krävs!
- Följa upp några regioner och kommuner om vi har deltagare därifrån och ex.vis. klimatfullmäktigegrupper med samma innehåll ungefär – granska klimatfärdplaner, klimatstrategier.....och föreslå skärpningar utifrån motionerna mm.

Samarbete med pow-wow-gruppen, deltagande av forskare som granskar.

C. EU-VALET 2019

- På gruppmötet togs ett par artiklar upp som exempel på vad som kan tas upp inför EU-valet.

- Målsättningar och Utsläppshandeln (ETS) bör ingå.

D. SVERIGES GLOBALA ANSVAR

Tänkbara frågor där vi inte gjorde någon prioritering – vi ser det inte möjligt att lägga mycket krut på detta i nuläget:

- Sveriges agerande i de globala klimatförhandlingarna, ex.vis COP 24 i år i Polen kring regelbok och finansieringsansvar.
 - Svenska biståndet
Finns en koppling till den vinnande motionen: "Garanterade miljö- och människorättsförsvares säkerhet och rättigheter" dvs att driva inget svenskt bistånd till länder där säkerheten inte garanteras, inget stöd till svenska gruvbolag eller andra företag som kränker lokalbefolkningens rättigheter.
 - Globala handelsavtal - Förhindra att Sverige skriver under handelsavtal som omöjliggör en svensk radikal klimatpolitik längre fram.
 - Naturens rättigheter – kräva lagar i Sverige o Sveriges globala roll kring detta.
- Sätt ett stoppdatum för fossila bränslen

Upplägg och former för utskottets arbete?

- Skaffa oss god kunskap om de frågor vi vill påverka (nuläge) dvs hur ser beslutsprocesserna ut, hur ser verkligheten ut, hur förhåller sig detta till vad vetenskapen säger och vilka politiska förslag finns hos olika partier för att hantera problemen.
- Se hur vi kan använda de vinnande motionerna för påverkan.
- Ev skärpa eller utvidga vad vi påverkar kring beroende på nya vetenskapliga rön eller utredningar.
- Lägga förslag till påverkansarbetsgruppen om formerna för påverkan i olika frågor.

Utskott Transporter och infrastruktur

Områden att behandla i utskottet

Alla var överens om att "Transporter och infrastruktur" ska vara ett av utskotten i Klimatriksdagens arbete. Transportsektorn står för en stor del av utsläppen – i Sverige ungefär en tredjedel och med flyget inräknat över 40% - och för att minska utsläppen krävs stora insatser och förändringar av lagar och regelsystem både i Sverige och inom EU.

De föreslagna områdena anses täcka rätt väl vad som är aktuellt att ta upp.

- Klimatmålsstyrda infrastrukturplaner
- Transportsnålt samhälle
- Fossilfria drivmedel
- Europeiskt tågnät

- Flyget

Beteckningarna kan dock behöva ses över, t.ex. Fossilfria drivmedel kan ersättas med Förnybara drivmedel. Transportsnålt samhälle nog också lämpligt att ändra beteckning på.

Upplägg och former för utskottets arbete

Upplägget för utskottets arbete får styras bland annat utifrån vilka som kommer att delta. En strävan bör vara att ge möjlighet för deltagare att delta, som bor på olika ställen i landet. Förutsättningarna för människors och företags behov av transporter ser olika ut beroende på den geografiska platsen, liksom möjligheterna att ordna bra transportlösningar.

Innebär att om vi får deltagare spridda geografiskt så är sannolikt möten via nätet den lämpliga mötesformen.

Det kom också upp att det i vissa fall kan vara intressant att bjuda in externa som kan ge inspel och kunskap inom områden som tas upp. Flyget kan vara ett sådant område. Det är en av de stora utsläppskällorna samtidigt som det är svårt att hitta någon bra lösning för hur utsläppen ska minska.

Utskottet ska även aktivt föra ut det som kommer upp i utskottsarbetet, t.ex. genom artiklar i media. Då inom ramen för Klimatriksdagens agenda.

UTSKOTT ENERGI, INDUSTRI OCH BYGGANDE

Vilka områden bör utskottet arbeta med?

- Förnybara energisystem
- Energieffektivisering
- Industriell omvandling och innovationer
- Byggande
- Nollenergihus
- Stadsplanering
- Styrmedel

E. Styrmedel

Föreslogs att styrmedel borde finnas med som ett område. Det kräver då samarbete med det utskottet.

Upplägg och former för utskottets arbete?

- Föreslogs att utskottet ska leta fram existerande och nyttillkommen teknik och informera politiker om dessa. Detta för att de inte ska inhämta den informationen från jäviga intressenter som oljebolag (vilket faktiskt sker).
- Föreslog att utskottet ska leta och föreslå förslag till regleringar och föreslå till politiker.
- Under arbetets gång behöver kontakter tas mellan utskotten.

Grupparbete Utskottet Hållbar ekonomi

Relevanta och grundläggande ekonomiska frågeställningar:

- De ekonomiska temaområden/frågeställningar som fanns i underlaget: Nya ekonomiska mål och mått, Fördelningsaspekter, jämställdhet, Divestering, Cirkulär ekonomi, EU:s ekonomiska politik, handelsavtal är relevanta, men det är svårt att fokusera på alla, och relevanta punkter att fokusera på för KR kan vara behovet av nya ekonomiska mål och mått. Ett underlag kan vara regeringsbeslutet från 2017 om att utreda och ta in nya välfärdsått i statsbudgeten.
- Marknadsekonomin saknar mål (förutom att generera avkastning/vinst)
- Det finns andra kanske mer grundläggande frågeställningar som kan behöva lyftas in, t ex behöver vi ett ekonomiskt systemskifte för att kunna göra omställningen å ett hållbart och rättvist sätt? Att ekonomin behöver lyfta in materiella grundvillkor (ekosystem, och resursdegradering) i modellerna istället för att som nu betrakta den som externaliteter), se t.ex. Planetära gränser, Donutekonomi.
- Maktaspekter och Materiella aspekter måste in i ekonomin – allt är inte utbytbar med prissättning
- Grundläggande systemfrågor för ekonomin är: Har vi kontroll över ekonomins utveckling – och vad behövs i så fall för att få den kontrollen?
- Vi behöver påminna oss om att Ekonomi är ett tema som handlar om de lagar och regler som styr ekonomiska aktiviteter, penningväsendet, investeringar. Ekonomi är inte det samma som produktionen. Ekonomin är de villkor, regler, system som produktion och konsumtion sker inom. Ekonomin är inte hållbar förrän helheten är hållbar. Ett företag kan inte fungera hållbart i sig om inte systemet runt om kring är hållbart.
- Vad hinner vi göra inom ekonomin inom 10 år? Det är stor brådska.
- En annan grundfråga är Hur övergången ska ske – från ohållbart till hållbart? Övergången är svår, inte smärtfri (många jobb och inkomstmöjligheter måste bort) och den behöver ske snabbt.
- Penningfrågan ingår i frågan om systemskifte. Hur ska pengar skapas för att bidra till hållbarhet (t ex att skapa pengar genom skuldsättning och räntefinansiering är inte hållbart)? Behöver vi lokala valutor? Titta på exemplet Positiva Pengar.
- Divesteringsfrågan är viktig och vi behöver tillåta oss att ha ett systemkritiskt perspektiv.
- Kopplat till divesteringsfrågan - hur skapar vi en hållbar finanssektor, också ur ett EU-perspektiv?

Tankar om Utskottets arbetsprocess:

- Vi behöver ett tydligt **syfte** – vad ska utskottets arbete resultera i, vad ska hända och vad ska resultatet bli till miniriksdag i maj 2019 (inför EU-valet)?
- Det är viktigt för utskottet att utgå från **Klimatriksdagens 12 motioner** som antagits – vad säger de om vilka ekonomiska frågor och inriktningar som ska prioriteras. Vi behöver börja med dem som utgångspunkt.
- Om vi ska jobba med EU-frågan behöver vi lyfta fram vad är det i EU:s nuvarande ekonomiska system som är hindrande för att få ner utsläppen, ställa om till hållbarhet. Detta kan vara en fråga för **seminarium/debatt** under EU-kampanjen. Vilka EU regler och lagar styr ekonomin, och hur behöver de ändras för att få bort fossilsektorn och få ekonomin hållbar?
- Vi behöver inventera vad **klimatrörelsen i Sverige och Europa säger angående ekonomin**, vilka krav drivs? Hur ser de på ekonomin principiellt?

Diskussioner kan föras via mejl, webmöten ifall deltagare kommer med från andra delar av landet.

Skog, mark och vatten

Utskottet Skog, mark och vatten blir en fortsättning på det arbete som genomfördes under våren inför Klimatriksdagen i maj.

Kravet på hyggesfritt skogsbruk och skydd av skog centrala frågor att ta upp. Frågan om mat och jordbruk är mer komplicerad med inbyggda målkonflikter som behöver diskuteras (klimat-djur-öppna landskap-ekologisk odling- naturgödsel). Vattenfrågan viktig och inkluderar både jord- och skogsbruk.

Då mandatet är rätt brett för utskottet kommer inledningsvis en avgränsning av arbetet att behövas.

Utskottsmötena planeras ske via nätet, varför inte geografisk hemvist är något hinder att delta.

Välfärd och ett gott liv

En öppen diskussion fördes om utskottets arbete och vad som skulle kunna inkluderas.

Om rubriken: Förslag att lägga till "Etik" i utskottets rubrik. Etik/värderingar/konsumtionskultur är viktiga delar att inkludera.

Allmänna kommentarer och synpunkter

Utskottet blir på sätt och vis "övergripande" och arbetet kommer tangera många frågor i övriga utskott. Fokus på efterfrågesidan i ekonomin och konsumtionsbaserade utsläpp. Hur genererar man hög livskvalitet med låga utsläpp?

Det gäller att kategoriskt inte säga nej till allt - i utskottets arbete bör vi även sträva efter att säga JA och lyfta positiva aspekter och bidra till att måla upp en positiv bild av omställningen. Effektiv miljökommunikation. Hur kommuniceras livsstilsförändringar?

Det handlar mycket om sociala normer, att vi agerar utifrån förväntningar och fortsätter i gamla mönster. Utskottet skulle även kunna arbeta för att identifiera sociala normer som innebär klimatbelastande beteenden, för framtida aktiviteter.

Frågor som på olika sätt kan ingå i utskottets arbete:

- Livstilsfrågor - (som t ex flygande - etik en viktig faktor)
- Vad innebär omställningen?
- Visa vilket samhälle vi vill ha?
- Lösa upp sociala normer för att få till en progressiv klimatpolitik
- Frågor relaterade till krig och konflikt orsakade av klimatförändringen skulle också kunna ingå i utskottets arbete.

Utskottet skulle kunna vara drivande i arbetet med broschyren "Om klimatkrisen som kommer".